

BỆNH VIỆN ĐA KHOA TÂN PHÚ
KHOA XÉT NGHIỆM

QUY TRÌNH LẤY MÁU XÉT NGHIỆM

BCV: CN. NGUYỄN THỊ THÙY DUYÊN

KTVT - Khoa Xét Nghiệm

Tân phú, ngày 02/06/2026

MỤC ĐÍCH

- ❖ Thu thập bệnh phẩm đúng yêu cầu chỉ định xét nghiệm.
- ❖ Đảm bảo chất lượng mẫu.
- ❖ Tránh nhiễm khuẩn, lây nhiễm chéo.
- ❖ Hạn chế sai sót trước xét nghiệm.

TỔNG QUAN

- Lấy máu xét nghiệm là kỹ thuật thu thập mẫu máu của người bệnh nhằm phục vụ chẩn đoán, theo dõi và điều trị bệnh.
- Đây là kỹ thuật thường quy trong cơ sở y tế, yêu cầu:
  - Chính xác.
  - Vô khuẩn.
  - Đúng quy trình kỹ thuật.

Yêu cầu/chỉ định XN

Chuẩn bị người bệnh

Lấy, bảo quản nghiệm phẩm.

Vận chuyển nghiệm phẩm

Xử lý mẫu trước xét nghiệm

Tiếp nhận nghiệm phẩm

Trước xét nghiệm

CHỈ ĐỊNH XÉT NGHIỆM

CHUẨN BỊ NGƯỜI BỆNH

- Trước khi lấy mẫu xét nghiệm, nhân viên PNXN/ĐD cần xác định chính xác người bệnh (NB).
- Giải thích cho NB biết các thủ thuật trước khi thực hiện → NB được an tâm.
- Vd: các xét nghiệm sinh hóa (Glucose, Cholesterol, Triglycerid, HDL,...) NB cần nhịn đói từ 6-12 giờ trước khi lấy máu; hoặc cấy máu nên lấy trước khi dùng kháng sinh; không dùng bất kỳ loại thuốc nào trước khi lấy máu (kể cả các loại Vitamin, thuốc tránh thai) trừ thuốc điều trị huyết áp, tim mạch.

Bảng tóm tắt Xác định chính xác người bệnh

Quy trình xác định chính xác người bệnh trước khi cung cấp dịch vụ y tế - Phiên bản 2.0

HD.01.QT.02.QLCI

BỆNH VIỆN ĐA KHOA TÂN PHÚ
HỘI ĐỒNG QUẢN LÝ CHẤT LƯỢNG BỆNH VIỆN

CÁC BƯỚC TÓM TẮT XÁC ĐỊNH CHÍNH XÁC NGƯỜI BỆNH TRƯỚC KHI CUNG CẤP DỊCH VỤ Y TẾ

 NGƯỜI BỆNH	QUÁ TRÌNH XÁC ĐỊNH BỆNH NHÂN	 NHÂN VIÊN Y TẾ
Trả lời theo câu hỏi của NVYT		Sử dụng câu hỏi mở và kiểm tra lại sau khi NB trả lời
	<p data-bbox="988 672 1556 739"><i>Xác định chính xác 3/5 yếu tố (ưu tiên 3 yếu tố đầu tiên)</i></p> <ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="988 743 1556 825"> Xác định đúng họ và tên đầy đủ <li data-bbox="988 829 1556 925"> Xác định đúng tuổi (Ngày, tháng, năm sinh) <li data-bbox="988 929 1556 1025"> Xác định đúng giới tính <li data-bbox="988 1029 1556 1125"> Xác định đúng MSNB/ Số CCCD/ Mã định danh <li data-bbox="988 1129 1556 1225"> Xác định đúng địa chỉ	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="1666 743 1760 811">☒ <li data-bbox="1666 829 1760 896">☒ <li data-bbox="1666 915 1760 982">☒ <li data-bbox="1666 1001 1760 1068">☒ <li data-bbox="1666 1086 1760 1153">☒

Activate Windows

NGUYÊN TẮC CHUNG

- Xác định chính xác người bệnh.
- Giải thích quy trình cho người bệnh.
- Sử dụng dụng cụ vô khuẩn, phù hợp với kỹ thuật.
- Lấy đúng loại bệnh phẩm, đúng thời điểm.

NGUYÊN TẮC CHUNG

- Ghi nhãn đầy đủ:
  - Họ tên
  - Năm sinh
  - Mã số bệnh nhân
  - Khoa/phòng
  - Thời gian lấy mẫu
- Bảo quản và vận chuyển đúng quy định.
- Tuân thủ kiểm soát nhiễm khuẩn và an toàn sinh học.

QUY TRÌNH CỤ THỂ

Chuẩn bị

- Găng tay sạch
- Bơm kim tiêm hoặc hệ thống lấy máu chân không
- Garo
- Băng, cồn 70°
- Ống nghiệm phù hợp
- Bút lông, viết bi
- Hộp đựng vật sắc nhọn
- Thùng rác vàng

QUY TRÌNH CỤ THỂ

1. Rửa tay, mang găng.
2. Đối chiếu thông tin người bệnh.
3. Chọn tĩnh mạch thích hợp.
4. Sát khuẩn vị trí lấy máu (ít nhất 2 lần).
5. Gáo cách vị trí lấy máu 7–10 cm.
6. Đâm kim qua da góc 30-40 độ, hạ góc độ kim xuống, luồn kim vào tĩnh mạch, kéo lui nòng, rút máu từ từ vào ống tiêm cho đủ số lượng yêu cầu.
7. Tháo gáo trước khi rút kim.
8. Ép bông cầm máu.
9. Cho máu vào ống đúng quy định.
10. Hủy vật sắc nhọn đúng quy định, thu dọn dụng cụ.

LƯU Ý

- Không lấy máu bên tay truyền dịch.
- Tránh tán huyết:
  - Rút máu từ từ, đủ lượng máu theo yêu cầu
  - Bơm máu từ từ vào thành ống nghiệm theo đúng thứ tự.
- Đậy nắp ống nghiệm và lắc nhẹ nhàng (nếu có chất kháng đông)
- Không được đổ máu từ ống nghiệm này say ống nghiệm khác

TRÌNH TỰ BƠM MÁU

Thứ tự	Dụng cụ chứa nghiệm phẩm	Màu sắc thường sử dụng
1	Chai cấy máu	
2	Ống nghiệm chứa sodium citrat	Xanh lá cây
3	Ống đựng huyết thanh	Đỏ
4	Ống nghiệm chứa heparin	Màu đen
5	Ống nghiệm EDTA	Màu xanh dương

Tuyệt đối tuân thủ đúng quy định để tránh nhiễm chéo chất kháng đông giữa các ống làm sai lệch kết quả xét nghiệm

TRÌNH TỰ BƠM MÁU

Chai cấy máu

Ống đông máu

Ống Serum

Ống Heparin

Ống EDTA

TH: ỒNG MÁU TRƯỚC

KTV		Bác sỹ: 0272 Nguyễn Thị Hồng Thu		Nhấn xét:					
Chi chủ KQ		Kết luận:							
Huyết học	Sinh hóa	Sinh hóa nước tiểu	Miễn dịch	Vì sinh	Tuyến giáp	PCR - SHPT	Nội tiết	Khí máu động mạch	
☐	In thứ	Mã số	Tên xét nghiệm	Kết quả	CT	KQ Máy	Ghi chú	POS	
☐	0	PDW0...	PDW	16.8		16.8			☐
☐	0	PCT001	PCT	0.165		0.165			☐
☐	0	002	Định lượng Ure						☐
☐	0	003	Creatinin						☐
☐	0	CRE001	Creatinine						☐
☐	0	004	eGFR						☐
☐	0	005	Định lượng Troponin I [Troponin...						☐
☐	0	006	Điện giải đồ (Na, K, Cl, Ca)						☐
☐	0	CA0001	Ca	0.54		0.54	L		☐
☐	0	CL0001	Cl	105.2		105.2			☐
☐	0	K00001	K	5.88		5.88	H		☐
☐	0	NA0001	Na	136.9		136.9			☐

< năm (-) HIV KSTSR(-) bkdami(-) NUOI CAY (-) chấn ứng (-) RhD(+)
CÂY PHÂN(-) COVID(-) COVID

MA Ure Duyệt KQ In lại

TH: ỒNG MÁU SAU LẤY LẠI

KTV: _____ Nhận xét: _____
Bác sỹ: _____
Chỉ chủ KQ: _____ Kết luận: _____

Huyết học Sinh hóa Sinh hóa nước tiểu Miễn dịch Vi sinh Tuyến giáp PCR - SHPT Nội tiết Khí máu động mạch ĐIỆN

☐	Mã số	Tên xét nghiệm	Kết quả	KQ Máy	Ghi chú	POS	Đơn vị	CSBT NG
☐	PDW0...	PDW	16.8	16.8		☐	%	6 - 18
☐	PCT001	PCT	0.165	0.165		☐	%	0.108 - 0.282
☐	002	Định lượng Ure	6.4	6.4		☐	mmol/L	1.7 - 8.3
☐	003	Creatinin				☐		
☐	CRE001	Creatinine	88	88		☐	umol/L	53 - 120
☐	004	eGFR	78.7			☐		
☐	005	Định lượng Troponin I [Troponin...	<0.02	<0.02		☐	ng/ml	< 0.06
☒	006	Điện giải đồ (Na, K, Cl, Ca)				☐		
☐	CA0001	Ca	1.10	1.10		☐	mmol/L	1.10 - 1.40
☐	CL0001	Cl	104.9	104.9		☐	mmol/L	98 - 108
☐	K00001	K	3.94	3.94		☐	mmol/L	3.5 - 5.5
☐	NA0001	Na	137.5	137.5		☐	mmol/L	135 - 145

< - - - - - năm (-) HIV KTSR(-) bkdam(-) NUOI CAY (-) phản ứng (-) RHD(+) CÂY PHÂN(-) COVID(-) COVID(+)

Mở Lưu In Xác nhận Duyệt KQ In lại CKS Sửa

www.hsoft.vn Version: 14/01/2020 07:45 - Size: 8581 CN, Hòa Duyệt Kha - Cơ sở 1

HƯỚNG DẪN LẤY MẪU

LOẠI XN	ỐNG NGHIỆM	THỂ TÍCH	CHÚ Ý
HUYẾT HỌC (CTM, GS,...)	Ống nắp xanh dương	1.5- 2 ml (không được quá 2 ml)	Lắc đều nhẹ nhàng
Tốc độ máu lắng (VS)	Ống nắp xanh dương	2 ml	Lắc đều nhẹ nhàng
Sinh hóa (Glucose, Ure, Crea, SGOT,SGPT,...)	Ống nắp đỏ	2-3 ml	Bơm máu nhẹ nhàng vào thành ống nghiệm, tránh tán huyết
Xét nghiệm đông máu (PT, APTT,Fib)	Ống xanh lá cây	Đúng vạch 2 ml	Bơm máu nhẹ nhàng vào thành ống nghiệm, tránh tán huyết

HƯỚNG DẪN LẤY MẪU

LOẠI XN	ỐNG NGHIỆM	THỂ TÍCH	CHÚ Ý
Cấy máu	Chai cấy máu 2 pha	8-10 ml nếu BN là người lớn, 3-5 ml nếu là trẻ em, 0.5-2 ml nếu là trẻ nhỏ hay trẻ còn bú (2 chai)	Đậy nắp che lại. Lắc đều để trộn, tráng qua mặt môi trường pha đặc, gửi đến P.XN
Xét nghiệm Khí máu động mạch	Bơm tiêm 1 ml (có tráng Heparin)	1 ml	- Đậy nắp ngay sau khi lấy mẫu, tránh tạo bọt khí trong bơm tiêm, vận chuyển ngay đến PXN
Các XN khác (TSH, FT3, FT4, Troponin, Ion đồ)	Ống nắp đỏ	2-3 ml	Bơm máu nhẹ nhàng vào thành ống nghiệm, tránh tán huyết

➤ YÊU CẦU VỀ BẢO QUẢN MẪU BỆNH PHẨM (Thông tư số 40/2018/TT-BYT)

Mẫu sau khi thu thập được chuyển Khoa xét nghiệm trong thời gian nhanh nhất, tốt nhất trong vòng 2 giờ kể từ khi lấy mẫu. Nếu mẫu không được gửi trong vòng 2 giờ thì phải tuân thủ điều kiện bảo quản sau khi lấy mẫu theo bảng dưới đây:

Loại mẫu	Mục đích sử dụng	Điều kiện bảo quản	Thời gian bảo quản	Dụng cụ bảo quản	Ghi chú
Mẫu huyết thanh/ huyết tương	Xét nghiệm sinh học phân tử	4 - 8°C	≤ 48 giờ	Ống nghiệm lấy mẫu phù hợp	
		-20°C hoặc -70°C	> 48 giờ		
	Phát hiện kháng thể, kháng nguyên	4 - 8°C	≤ 10 ngày		
		-20°C	> 10 ngày		
Máu toàn phần*	Xét nghiệm sinh học phân tử	4 - 8°C	≤ 48 giờ	Ống nghiệm lấy mẫu	Ngoại trừ vi khuẩn <i>Meningococcus</i> và <i>Pneumococcus**</i>
		-20°C hoặc -70°C	> 48 giờ		
	Phát hiện kháng thể, kháng nguyên	4 - 8°C	≤ 48 giờ		
		-20°C	> 48 giờ		
	Phân lập vi sinh vật	18-30°C	<24 giờ		
		4 - 8°C	≥24 giờ và < 48 giờ		

LẤY NGHIỆM PHẪM KHÔNG ĐÚNG CÓ THỂ DẪN ĐẾN

Xét nghiệm lại

Trả kết quả
chậm trễ

Điều trị/chẩn đoán
không đúng

Tăng chi phí

Sự cố y khoa

Giảm sự hài lòng
khách hàng

MỘT SỐ TRƯỜNG HỢP NGHIỆM PHẨM BỊ TỪ CHỐI

- Thiếu hoặc sai thông tin NB trên ống nghiệm.
- Thông tin trên ống nghiệm và phiếu chỉ định xét nghiệm không giống nhau.
- Lượng mẫu không đủ thể tích yêu cầu.
- Mẫu bị đông hoặc bị tán huyết.
- Mẫu để quá thời gian quy định.
- .....

KẾT LUẬN

Quy trình lấy máu xét nghiệm được thực hiện đúng → đảm bảo an toàn cho người bệnh và nhân viên y tế, đồng thời góp phần nâng cao độ chính xác, tin cậy của kết quả xét nghiệm nhằm phục vụ cho chẩn đoán và điều trị.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Thông tư 40/2018/TT-BYT ngày 07/12/2018 về việc quy định quản lý mẫu bệnh phẩm truyền nhiễm, Hà Nội.
- PGS. TS Trần Hữu Tâm (2022), Những vấn đề cơ bản trong đảm bảo chất lượng xét nghiệm, Xuất bản lần thứ ba, Nhà xuất bản Y học, Thành phố Hồ Chí Minh.

